

**Vroeger
& Zo**

13 in de
Oorlog

Erik Appelman
Kristel Schets
Willem van der Spek

VROEGER & ZO SPECIAAL

werkboekje geschiedenis

ntr:schooltv

JODENVERVOLGING

1 Jodenvervolging

De Duitse bezetter had het in de oorlog vooral op Joodse Nederlanders gemunt. Ze werden steeds harder aangepakt. Zet de vetgedrukte woorden in de juiste volgorde in het schema.

- Joden worden **weggevoerd** naar het oosten.
- Joden moeten gaan wonen in een **Joodse wijk**.
- Joden worden **opgepakt**.
- Joden moeten een gele **ster dragen**.
- Joden wordt **verboden** naar een zwembad of een restaurant te gaan.
- Joden worden **vermoord** in vernietigingskampen.
- Joden moeten een **ariërverklaring** tekenen.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

2 Hekel aan Joden

Adolf Hitler, de leider van Duitsland, heeft een grote hekel aan de Joden. Hij laat propagandafilms maken waarin Joden worden vergeleken met ratten.

- a Wat is een propagandafilm?
- Zet een kruisje voor het goede antwoord.
- een film die laat zien hoe slecht de Duitsers zijn.
 - een film waarin Joden zwart worden gemaakt.
 - een film over hoe de gele ster moet worden gebruikt.
 - een film waarin Adolf Hitler spreekt over de Joden.
- b Waarom liet Adolf Hitler de propagandafilms over de Joden maken?
-
-

3 Ariërverklaring

De vader en moeder van Kaat krijgen een brief waarin hen wordt gevraagd een ariërverklaring te ondertekenen.

- a Wat is een ariërverklaring?
- Zet een kruisje voor het goede antwoord.
- daarmee verklaar je dat je Duits bent.
 - daarmee verklaar je dat je niet Joods bent.
 - daarmee verklaar je het niet eens bent met de Duisters.
- b De vader en moeder van Kaat twifelen over wat ze moeten invullen. Waarom twifelen ze?
-
-

4 Jodenster

De Duitsers bedenken een manier om Joden altijd herkenbaar te laten zijn. Ze moeten een Jodenster dragen.

- a Hoe komen de Joden aan die sterren?
- Zet een kruisje voor het goede antwoord.
- ze krijgen ze van de Duitsers.
 - ze moeten ze zelf maken.
 - ze moeten ze zelf kopen.
 - ze krijgen ze via de post toegestuurd.
- b Wat gebeurt er wanneer je als Jood geen Jodenster draagt?
-
-

5 Persoonsbewijs

Alle Nederlanders moeten tijdens de bezetting een persoonsbewijs bij zich dragen.

a Wat staat er in een persoonsbewijs van een Joodse man of vrouw?

b Hoe noem je tegenwoordig een persoonsbewijs?

c In een persoonsbewijs van nu staan gegevens die ook in een persoonsbewijs van toen staan. Welke zijn dat? Zet er een kruisje achter.

- naam
- handtekening
- burger service-nummer
- foto
- vingerafdruk
- of je Joods bent

d Hoe zit dat tegenwoordig? Moeten wij nu ook laten zien wie we zijn? En hoe doen we dat? Schrijf er een kort verhaaltje over. Gebruik in ieder geval de woorden identificatie, politie, boete en verplicht.

.....

.....

.....

.....

.....

6 Joodse wijk

De Duitsers dwongen de Joden om in een speciale Joodse wijk te gaan wonen. Waarom deden ze dat?

.....

.....

7 Vervolging

In 1942 moeten alle Joodse gezinnen in Amsterdam weg uit Nederland. Ze krijgen een brief thuis waarin staat: "U moet zich voor eventuele deelname aan een onder politietoezicht staande werkverruiming in Duitsland voor persoonsonderzoek en geneeskundige keuring naar het doorgangskamp Westerbork, station Hooghalen begeven. Daartoe moet u 30-10-'42 op de verzamelplaats Joodse Schouwburg aanwezig zijn".

a Wat denkt de vader van Kaat dat er met de Joden gaat gebeuren?

Zet een kruisje voor het goede antwoord.

- Hij denkt dat ze op vakantie gaan in Duitsland.
- Hij denkt dat ze moeten gaan werken ergens in Amsterdam.
- Hij denkt dat ze moeten gaan werken ergens in Duitsland.
- Hij denkt dat ze gevangen worden gezet.

b De Joden worden massaal opgepakt. Hoe noem je dat?

c Waar worden de Joden naar toe gebracht?

d Hoe worden ze daar naar toe gebracht?

8 Onderduiken

Mensen die zich niet wilden melden om te gaan werken in Duitsland moesten zich verstoppen. Onderduiken noemen we dat.

a Waar gingen veel Joden onderduiken?

b Ook zaten er veel mensen ondergedoken in een huis in de stad. Ze konden niet veel doen. Het was een beetje alsof je in de gevangenis zat. Wat zou jij in die tijd gedaan hebben om de dag door te komen?

.....

.....

.....

9 Gesnapt

Als onderduiker was je je leven niet zeker. Je moest er voor zorgen dat je niet ontdekt werd.

a Wat gebeurde er als de Duitsers ontdekten waar je zat ondergedoken?

.....

b Kaat wil onderduiken bij haar vriendin Gerda en haar familie. De vader van Gerda wil dat helemaal niet. Waar is hij bang voor?

.....

c Hoe loopt het af met de vader, moeder en het zusje van Kaat?

.....

10

Anne Frank

Anne Frank is één van de beroemdste Joodse meisjes uit de Tweede Wereldoorlog. Zij heeft een dagboek bijgehouden toen ze zat ondergedoken.

a Maak de zin af:
Anne zat ondergedoken in de stad,
in hethuis.

b Hoe lang zat Anne ondergedoken?
Zet een kruisje voor het goede antwoord.

- 1 maand
- 2 maanden
- 1 jaar
- 2 jaar

c Hoe vaak is Anne in die tijd buiten geweest?

.....

d Hoe loopt het af met Anne en haar familie?

.....

.....

.....

11 Westerbork

Veel Joodse mensen die werden opgepakt door de Duitsers werden naar doorvoerkamp Westerbork gevoerd. Daar bleven ze een aantal dagen, weken of soms zelfs maanden voordat ze per trein naar een concentratiekamp in Duitsland werden gebracht. Bijna alle Nederlandse Joden die in Duitsland zijn omgebracht, hebben in Westerbork gezeten. Anne Frank is vanuit Westerbork naar Duitsland gebracht. Daar is ze overleden aan ondervoeding en ziekte. Na de oorlog zijn er monumenten gemaakt voor alle Joodse mensen die in de oorlog zijn omgekomen. Op de foto zie je zo'n monument in kamp Westerbork. Er liggen 102.000 stenen met sterren erop.

a Wat betekenen de sterren op het monument?

.....

b Waarom hebben de stenen verschillende hoogtes?

.....

c Waarom is het belangrijk dat er dit soort monumenten zijn ter nagedachtenis van de Joodse mensen die zijn vermoord in de Tweede Wereldoorlog.

.....

.....

SCHOOLT
BEELDBANK

12 Een nieuwe naam

Bekijk de clip Een nieuwe naam op www.schooltvbeeldbank.nl. Beantwoord daarna de volgende vragen.

a Waarom worden de haren van de jongen en het meisje in het filmpje geverfd?

b Wat moeten de mensen die de onderduikers helpen, geven aan de brieven schrijver?

c Wat gebeurt er met mensen die onderduikers helpen?